

ERDÉLYI GAZDA

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET

Megjelenik minden kedden egy iven és az egyleti tagoknak ingyen küldetik meg.

Nem tagok egész évre 2 frttal fizethetnek elő, fél éves előfizetés el nem fogadtatik.

HIVATALOS

KÖZLÖNYE.

Pénz- és értékküldemények az ERDÉLYI GAZDA KIADÓ-HIVATALÁHOZ, a lap szellemi részét illető közlemények az ERDÉLYI GAZDA SZERKESZTŐSÉGÉHEZ ezimzandók. A hirdetési díj szabályzatról a kiadó hivatal ad felvilágosítást.

Szerkesztő bizottság: elnök **Dr. Berde Áron**; **Girsik János**, **Szabó Sámuel**, **Vörös Sándor**, felelős szerkesztő: **Gamauf Vilmos**.

Tartalom: Kiállítási levelek. — A kalászos növények gyomainak ismertetése és irtása. Nagy Jenő. — Védekezés a phylloxera ellen. Miklós Gyula. — Méhész-egyleti mozgalmak: Vá. ül. 1885. jul. 16-án. — Egyvelég: A nemzetközi szőlő- és gyümölcs jury tagjai. Az orsz. árpa- és komlókiállítás. Gyümölcskiállítások Déván. A borjazási láz gyógykezelése. Az orsz. magyar kertészeti egyesület. Nyereg törés elleni szer. Augustus havi meteorológiai észleletek. — Üzleti heti szemle. — Piaczi árak. — Hirdetések.

Kiállítási levelek.

XVII.

(G. V.) A méhtenyésztés Magyarországon a közel múlt években határozottan nagy lendületet vett, melynek érdeme épp úgy illeti meg a kormányt, mint a társadalmi tevékenységet. A ministerium ugyanis vándortanárokat alkalmazott, és az országot e célból hat kerületre osztotta, azonkívül a szakegyleteket segíve, czélszerű méhflakokat és eszközöket oszt ki stb. A társulás már e téren is dicséretes sikert vívott ki, az alapítási idő szerint első, a délmagyarországi méhész-egylet a működésben is magas rangot foglal el; miglen néhány évvel később e törekvések az országos méhész-egyletben központi tömörülésre jutottak, ezek mellett több kisebb-nagyobb társulat más-más zászló alatt, de ugyanezon cél felé evez. Mind a mellett, hogy ezek felette örvendetes tények, kivált ha felhozzuk, hogy méz- és viasz kivételünk 1883-ban közel 800,000 frtot, ellenben a bevétel 90,000 frtot meg nem halad, mégis el kell ismernünk, hogy a magyar méhészet gyermekkorát éli és az a baj, hogy ez a fiu nagyon okos akar lenni! A gyümölcstermelésnél is tapasztaltuk, hogy mindenki pomologus akart lenni, minél több fajt előállítani, holott rendszeres értékesítésről csak akkor lehet szó, ha minél nagyobb kvantumot tudunk piacra hozni. Méhészeink is — tisztelet a kivételeknek — nagy hajlamot mutatnak a theoretizálásra; annyi új tanulmány, vagy legalább is módosított mű-méhflakkal találkozunk, hogy szinte elkabulunk; a kezdő pedig éppen zavarban van, hogy a sok és „legjobb”-ból melyiket válassza. A tudományos ember fáradozása üdvös,

a tudakosé káros, sőt néha veszélyes; iparkodnunk kell tehát, hogy e tudakosság erőt ne vegyen a méhészekben és inkább egy kis ésszerű abszolútizmussal mondja ki az a vándortanító, egylet és társulat: „sic volo, sic jubeo”, és számosan köszönetet fognak mondani az ily erélyes tájékoztatásért. Ha ez a feltalálási viszketeg önzetlen passzióból veszi eredetét, még inkább megbocsátható, de sokszor tisztán üzleti érdek, piszkos haszonlesés ad reá indokot, mit eléggé szigoruan megbélyegezni nem is lehet.

Magára a méhészeti kiállításra térve át, mindenekelőtt annak tudományos részét vesszük szemügyre és itt első sorban az irodalom érdemel említést; az országos méhész-egylet, a Révai-testvérek könyvkiadó vállalata és Kühne Ferencz könyvtára vetekednek egymással az érdekes műveknek nemzetközi gyűjteményét feltüntetni; mely bár nem teljes — hiszen az óriási terjedelem mellett ez lehetetlen — hanem igen tekintélyes számmal tartalmazza a ritkább és újabb műveket. Méhely Lajos orsz. méhész-egyleti főtitkár göröcsövi preparátumai a méh boncztanáról, ugy kulcsin, mint szakszerűség tekintetében ritkítja párját; kevésbé lehet ezt elmondani azon két, a méhtápol szolgáló növényeket feltüntető herbariumról, mely két, különben igen tiszteletreméltó műkedvelő fáradozásának gyümölcse. Az egyiknél a préselés nem elég gondos, a feliratok pedig nagyon kezdetleges szépiróra vallanak, pedig egy országos kiállításnál nemcsak a lényegért, hanem a tetszetős formáért is kell egy kis áldozatot hozni. A másik gyűjtemény a virágzási időszakok szerint van rendezve, de botanikus elnevezései hemzsegnak a helyes írási hibáktól, e tekintetben pedig a szigoru korrektség elengedhetetlen.

A méhflakok, pergetők, viaszolvasztók stb. kissé összeszolva prezentálják magukat és oly nagy számmal vannak, hogy pusztán megemlítésük is tulmenne a nekünk itt szabott határon; részletes leírásuk pedig egy kis könyvet venne igénybe. Elégedjünk meg tehát egy rövid névsorral, melyet legmélto-

ban a jeles Kühne Ferencz kaptára nyit meg, utána tán legjobban a dél-magyarországi méhész-egylet következik; továbbá Éles László, ifj. gróf Eszterházy Miklós, Szalay Ottó, Tóth János, a más téren is kitűző Zdeborszky, a lipótmezei tébolyda stb. stb., mindezek Berlepsch-féle kaptárt állítván ki; miglen Liphay Ferencz kanonok, Nagy Zsigmond vándortanár, Mössel Tivadar, Hauer Béla stb. lapozó kaptárt mutatnak be, az öreg Hutter pedig, erdélyrészi méhészeink nesztora, az ő egyszerű, de jó átmeneti kaptárával szerepel, melyet annak idején a ministerium is terjesztésre érdemesnek talált; itt van továbbá a Királyhágóntulról Bodor pályakoszoruzott kaptára és Gebhardt hármashézlaka. A mézpergetők közül Illy János és Keschánszky állanak első helyen, a szerkezetük egyszerű, minden ráma külön kiemelhető és az eszköz nem drága, Kühne itt is sikerrel versenyez. Nevezetes Schelken függélyesen álló mézpergetője, előnyéül említi, hogy mindkét oldalon egyszerre perget és a lép sem török ki, hátrányairól — a magas árt kivéve — a szerkezet újdonsága miatt még ma nem igen szólhatunk. A viaszolvasztók közül Kühne és Csizmazia tűnnek ki, Dömötör László eszköze egyszerű, de olcsó és célirányos. Kitűnő mézet hoztak Bracsok István, Grand István, Hausz Károly, Hirschmann Vilmos, Pinkert József, kinek viasza tán a legkiválóbb és mindenek felett Zareczky Tivadar; a méztermékekben báró Ambrózy Béla áll elől; majd mézboraikkal Juhász Pál, Gergelyi Kálmán és Dömötör László sorakoznak. A méhészet buzgó apostela, Göndöcs Benedek apát külön asztalának gazdag kiállítása sok különlegességével vonja magára a figyelmet; Kühne Ferencz a méhészet majd minden ágában sikerrel versenyez, miglen Dömötör László szellemi s anyagi működése kevesebb tért foglal, de szintén kiváló szakértelemről és teljes odaadásról tanuskodik.

Ne felejtjük el ifj. gr. Eszterházy Miklósnak műlép-gépét, mely fa és gipszből állván, 2 forint 50 krajczárért kapható. Nevezetes még Vass Miksa, hadikfalvi lelkész u. n. csángókaptára, melynek kezelése — felülről — oly egyszerű, hogy két ember 1025 méhtörzsöt tud ilyen kaptárban ellátni.

A méhészeti kiállítás rendezésének érdeme Dömötör László csoportbiztos és méhészeti vándortanárt illeti meg, a ki e tekintetben legtöbbit fáradozott.

A kalászos növények gyomainak ismertetése és irtása.

(Folytatás.)

7. Aszat, zsoltina, zabtövis. *Serratula arvensis*. — Évelő növény. Gyökere kuszó, messzeterjedő; szára kifejlődött, 60—70 cm. magas; a levelek lándzsásak, lefutók, szőrösek, felső részök tövisekkel; a szárlevelek öblösen szárnyaltak; a szárnyak fogazottak vagy prémesek, az elágazások egésszel. A kis bibor színű virágok ernyőt képeznek.

Fő veszélyessége abban rejlik, hogy roppant elágazó, s 1-5 mély mélységre is lenyúló szívós életű, nagy sarj képességű gyökerei miatt nehezen irtható, e mellett szurós levelei folytán az aratási munkálatokat igen megnehezíti; e rossz tulajdo-

nai mellett veszélyes még azért is, mert dús gyökérszete által igen sok tápanyagot von el kultur növényeinktől. Legjobban szereti a hideg, nedves talajt, s leginkább tavaszi vetésekben fordul elő, az ősziekben csak akkor, ha ritkák. Általában az aszatonál alig találunk elterjedtebb gyomot, mely szántóföldjeinken néha egész területeket ural.

Irtása rendkívül nehéz, s sok gondot okoz a gazdának.

Leghasználtabb irtási módja a gyomlálás és kibökődés vagyis az aszatoló késsel a földszin alatt való egyszerű elvágás, ez utóbbi azonban csak úgy vezet eredményre, ha jó mélyen, legalább 5—6 cm. a földszin alatt vágjuk el a gyökértörzset, ellenkező esetben új és új sarjhajtásokat fog hozni, mely sarjhajtások gyors növekedésükkel a vetéseket elnyomják.

Ne kezdjük azonban az aszatosítást igen korán, hanem akkor, midőn már gabnaneműink nagyobb fejlődésnek indultak, hogy képesek legyenek az aszat sarjakat elnyomni. A mély szántás szintén hatalmas ellenszere, de ki nem pusztítja teljesen, mert gyökerei oly életképesek, hogy kedvező viszonyok közé jutván, annak minden darabja új növényt hoz létre, sőt bebizonyult tény, hogy nedves talajon a mély szántás elősegíti szaporodását. Éppen ezért legcélszerűbb a vetés közül eső után, midőn a föld jól meglágyult, kigyomlálni.

Virágzás előtti lekasználása meggátolja ugyan a magról való szaporodást, de annál inkább előmozdítja a gyök fejlődését.

Czélyszerű vetéscserzés behozatala, kapásnövények termesztése természetesen itt is igen nagy batással van kiirtására.

A csalamádé és repce, de különösen a luczerna és lóher legbiztosabb megölője ezen gyomnak, melyek oly erősen beárnyékolják és elnyomják, hogy nem képesek tenyészni. E mellett a luczerna rendkívül mélyre ható gyökereivel is árt neki, mert amannak gyökereire fonódva elszakítja azokat. Az ily takarmánynövények termesztése azért is indokolt, mert a gyakori kaszálása közöttük levő gyomot elvégre kimeríti s az elvész.

Végre még mint tökéletes és biztos eszközt ajánlják kiirtására az alagsővezést, mely az aszat által kedvelt tulnedvességet a talajból elvezeti, mi által nemcsak terjedése gátoltatik meg, hanem teljesen ki is pusztul. Hogy azonban ezen költséges eljárás hol és mennyiben lesz czélyszerű: a fölött természetesen a helyi és gazdasági viszonyok határoznak.

Óvakodjunk oly helyekre, a hol ősszel aszat volt a tavaszi vetni, mert ott e gyom rendkívül el fog szaporodni. Czélyszerű lesz az ilyen földet ősszel előbb sekélyen, a tél beállta előtt pedig jó mélyen felszántani.

Ha tavasszal az aszat irtását elmulasztottuk, virágbugáit sárlóztassuk le s magas talajt hagyva gyujtsuk meg azt, mi által az aszat gyökerei a megégés következtében sok hárt szenvednek.

Ne mulasszuk el az árok partokon s egyéb nem használt területeken az aszatosítást magának bevétele előtt lekaszálni, mert könnyű pelyhes magvait a szél igen messzire képes elhordani, mi által nagy gonddal kitisztított földjeink ujlag és ujlag elborítottak e káros gyom által.

Legnagyobb mérvben a buza, rozs és árpavetészekben

fordul elő. Az őszt mint zöldtakarmány igen jól értékesíthető különösen a sertésekkel, de általában megeszi minden állat.

Pipacs. Papaver Rheas. — Egy éves gyom. A szírom négy, melyek belül kereszt alakú sötétebb folttal bírnak; a porodák a maghont körül veszik, magva vese alakú, kékes. Virága által, mely többnyire ríktó vörös, már távolról felismerhető. Leginkább tavaszi vetésekben fordul elő, hol változatlanul virágzik egész nyáron át. Esős időjárás és nedves talaj elősegítik ezen gyom magvainak csírázását, s a növény fejlődését.

Veszélyes e gyom leginkább azért, mivel elszaporodván, nagy mérvben hátráltatja művelt növényeink fejlődését, s magva a gabnaszemek közé kerülve, azok minőségét alább szállítja.

Ha vetéseink közt e gyom magvai nagy mennyiségben találhatók, az esetben kora tavasszal lehetőleg száraz időben való boronálás által lehet azok elterjedését megakadályozni, de ha említett kedvező időjárás be nem következik, akkor inkább hagyjuk a boronálást teljesen el, mert nedves időben hajlva végre e műtétet, több kárt, mint hasznot teszünk, nagy mérvben elősegítvén ez által a más magvainak kikelését.

Kiirtása legbiztosabban eszközölhető, ha magképzés előtt pusztítjuk el a növényt. Az ellene való irtóharcz igen fáradságos, s csak az által remélhető a cél elérése, ha lelkiismeretesen gondoskodunk, hogy semmi új magkészlet a talajt el ne lepje, s így a régi gyommagvak mindig kevesbedve elvégre teljesen kiapad.

A gabuaneműek sorvetése, s esetleg azok kapálásban való részesítése által e veszedelmes gyomot pár év alatt kilehet irtani. Igen ajánlatos továbbá a kártékony gaznövény kevesbitése végett a nedves helyek lecsapolása, megfosztatván ez által egyik kedvező tényezőjétől, a nedvességtől.

E gyom kiirtására igen nagy gond fordítandó, mert számtalan eset van rá, hogy a föld attól már teljesen megtisztultnak látszik, s esetleg következvén egy nedves év, ujlag nagy mennyiségben lép fel, nem ajánlható tehát eléggé e gyom folytonos figyelemmel való tartása.

9. Kis szulák. Convulvulus arvensis. — Elterjedt évelő gyom, kapaszkodó szárral. Levelei nyilalakuak; a murvák aprók, szálasak, s a csésze aljától távol állók. Korollája fehér vagy pirosló, kívül öt piros szalaggal. Virága, mely este és borult időben összehúzódik tölcser alakú.

E gyom mélyen leható gyökere és szárának kapaszkodó tulajdona miatt méltán gyűlölt gaz. Szórványosan fordulva elő művelési növényeink között, nem igen ártalmas, de ellenőrizni ez esetben is szükséges, sőt okvetlenül kell, mert azt nem irtva, gyorsan szaporodik, s elterjedvén, veteményeinkre nézve szerfelett károsra lehet. Eltekintve attól, hogy a talajt igen zsarolja, ártalmas azért is, mert a gabnaszárakra tekerődvén azok megdőlését okozza, minek következtében nem szárad az ki kellőleg; a mellett, hogy fejletlen satnya magot nyerünk, még a hozam is jóval kevesbedik.

Ezen gyom káros tulajdonait ösmerve, annak gyökeres irtása végett minden lehető el kell követni a gazdának.

Irtását illetőleg legbiztosabban kipusztítható száraz időben teljesített mély szántás által. Legeltetés és kapásnövények

termesztése szintén meggátolja elterjedését. Magva a gabnából rosta segítségével könnyen eltávolítható.

10. Csormolya fintor. Melampyrum arvense. — Füzére minden oldalú, a korolla csőve majdnem akkora, mint a pelyhesedő csésze. Virága piros, ritkán fehér vagy sárga, a murvák alsó lapján két sor fekete pont látható vagy néha e pontok hiányzanak, magva fekete barna, gömbölyded, hosszúság, egyik oldala domboru, másik lapos, barázdolt, fényes, belseje barnás, világosabb közép résszel és keserű izzel. Ha a gabna lisztben nagymennyiségben fordul elő az ebből sült kenyér kesernyés ízű, kékes színű és egészségtelen lesz. Gyomlálás, mély szántás és tiszta vetőmag használata által irtható.

Leginkább buzában fordul elő.

11. Héla vagy vad zab. Avena fatua. — Bugája terpegyes, minden oldalú, melynek orsója borzas, füzérkéi három viratúak.

Kalászos veteményeinknek igen nagy ellensége, s kiirtása rendkívül sok bajjal jár. Leginkább a zab és árpában fordul elő. A közönséges zabtól abban különbözik, hogy színe fekete-vörös és hosszú, görbitett toklászai vannak, mely tulajdonsága miatt a lovak nem szeretik. Veszélyességét növeli az is, hogy igen nehéz a gabnanemekből kiválasztani, közönséges szóró rostán nem is lehet, hanem czélszerű lesz különösen az elvetendő magot kézi rosta vagy trieurózés által tisztítani meg tőle.

Különösen a termékeny lapályokat szereti, s néha oly mennyiségben fordul elő, hogy az egész termést tönkre teszi.

Magvai a szél által könnyen elvitetnek, s a talajban sokáig megtartják csíráképességüket.

Irtása tekintetében a tiszta vetőmagra fektessünk főszulyt, mert e nélkül munkánk sikertelen leend. A szántóföldön leendő irtására igen jól felhasználhatjuk azon tulajdonságát, hogy minden kalászos veteményeinknél előbb elhullatja magvát. Ugyanis veteményeink learatása után a felszabadult tarlót szántjuk fel azonnal, de csak sekélyen, s ha a földben kellő nedvességet talál vagy a szántás után eső jön, a vadzabnak kipergett magva kikél, mint ilyet aztán legeltetés vagy őszi szántás által elpusztíthatjuk.

Természetesen a czélszerű vetésforgás, s ebben kapásnövények felyétele, itt is jó szolgálatot tesz, de oly talajon, hol nagyon el van terjedve, legjobban tesszük, ha néhány éven át zöldtakarmányt termeszünk, mi által meggátoljuk a magképződést, s lassankint kipusztítjuk.

Ha tavaszi vetéseinkben szerfelett nagymennyiségben fordulna elő, legtanácsosabb leend az egész vetést zöldtakarmánynak felhasználni, annyival inkább, mert a vadzab kitünő tápdús takarmányt szolgáltat, s kellő gondozás mellett a gyepszéna értékével vetekedik; de megjegyzendő, hogy csak elvénülése előtt használható takarmánynak, mert beérés után szalmája teljesen értéktelen.

Ha a lovak részére abrak gyanánt adandó tápszerben sok ilyen vadzab találtatnék, mindenesetre zuzva takarmányozzuk azt fel, nehogy a trágyával terjesztését eszközöljük.

Megjegyzem még, hogy ha a vadzab ellen sikerrel akarunk fellépni, azt csak a szomszéd gazdákkal közös erővel te-

hetjük, mert egynek munkálkodása hiába való lesz, ha a szomszéd területéről a szél újra és újra áthozza magvát. Éppen ezért nem eléggé ajánlható a társulás ezen veszélyes gyomgyökeres kiirtására.

(Folyt. köv.)

Nagy Jenő.

Védekezés a phylloxera ellen.

Tekintettel a phylloxerának hazánkban mind veszélyesebb mérvben való terjedésére és fellépésére, s tekintettel azon tájázatlanságra, melyben az e vésztes rovarral szemben miként leendő védekezés kérdését illetőleg hazai szőlőtermelőink legnagyobb része — mint azt körutaimban oly sajnosan, s annyiszor kellett tapasztalnom — a legnagyobb tévedésekben léteznek vagy a legvégzetesebb és ferdébb balhiedelemnek hódol, arra készítetnek: hogy mint a borászat ügyének előbbre vitele, s intézésére kiküldött kormánybiztos, a phylloxera elleni védekezésnek ez idő szerint leghelyesebb módjára vonatkozólag már is jó eleve figyelmeztessen a szőlőművelés iránt előszertelttel viseltető bortermelő közönséget azon eljárás alkalmazására, mely egyrészt a szénkénnel való védekezés elitélése, másrészt pedig az amerikai ültetések téves felkarolása által veszélyeztetik a magán tevékenység buzgalmát.

Az eddig megejtett ugy hazai, mint külföldi beható kísérletek elleni védekezési módokat illetőleg eszközöltettek, mindannyian azon végeredményre vezettek: hogy a phylloxera ellen az eddig ismeretes eljárások közül teljes sikerrel egyedül az alább felsorolt eljárások segélyével védekezhetünk.

Ezen védekezési módok:

1. a phylloxeralepett szőlőknek szénkénnel való kezelése, ugynevezett gyéritésében;
2. az európai szőlőknek ellenálló amerikai szőlőtökékre mint alanyokra ojtásában;
3. a szőlőknek futóhomok talajokra telepítésében;
4. a teljes víz alá borításban nyilvánulnak.

Ezen négy fővédekezési módhoz volna még némileg sorolható:

5. A phylloxerának is ellentálló s önmagukban, tehát beoltás nélkül is habár kevésbé jó, de még is tűrhető borított szolgáltató ugynevezett direct termő amerikai szőlőknek a phylloxera pusztításai folytán kiveszett európai szőlőink helyébe való ültetése is.

A védekezési módok körülményesebb magyarázatát illetőleg az első ugynevezett szénkénnel való gyérités abból áll, hogy minden egyes phylloxeralepett töke gyökerét körülvevő földbe évenként egyszer, vagy még czélszerűbben kétszer egy erre készült fecskendő segélyével egy bizonyos mennyiségű szénkénnel nevezett felette illékony és mérges anyagot lövelünk be, mely a földben szabaddá léte után, nagy illékonyágánál fogva, azonnal elterjedő gáz fejlesztésével a gyökereken élősködő phylloxerák nagy részét megmérgezi s kiöli, tehát számukat gyériti; innen nevezük ezen eljárást gyéritésnek, minek folytán a phylloxera számban erősen megfogyva, a szőlőknek nagyobb károkat okozni képtelen.

Alkalmazhatóságát illetőleg azt kell megjegyezni, hogy inkább csak a tisztább minőségű, s tevékenyesebb talajokon alkalmazható, köves száraz talajokon csak erős trágyázás mellett mutat kielégítő eredményt, s mivel holdankint, s évenként mintegy 50—60 frtba kerül, csak még jobb erőben levő fiatalabb termékenyebb szőlőkben fizeti ki magát, melyek ily kezelési tulkiadást még megbírnak.

A szénkénnel való gyérités vezetéséhez szükséges szakértők, s gépek s egyéb eszközök a gyéritést foganatosítani óhajtó mindazon birtokosoknak, kik ezért 50 kr. bélyeggel felszerelt kérvényben a nm. földm. ipar- és kereskedelmi m. kir. ministeriumhoz fordulnak, ingyen bocsátatnak a magas kormány által rendelkezésére, hasonlóképen ingyen kapják a gyériteni szándékozó szőlőbirtokosok a szénkénnel is, mindaddig míg a nmélt. kormány által beszerzett s a kerületi phylloxera felügyelőknél elhelyezve levő szénkénnel-készlet tart, ennek kifogyása után azonban ugy a szénkénnel ára, mint a szénkénnel-kezeléssel elmulasztott trágyázási, s napszámos munka költségek a gyéritést foganatosítandó szőlőtulajdonost terhelik.

Hatása jobb minőségű talajokon, tehát alkalmas viszonyok között, s különösen kiéltebb szőlőkben kellő trágyázás kíséretében alkalmazva szembeszökő, s minden várakozást kielégít, mint arról a farkasdi, s szendrői állami szőlőtelepeken, továbbá a szatmári tahi-tótfalusi, leányfalvai, pócsmegyéri, szent-endrei, pomázi, szent-gellérthegy, több székesfehérvári, kovácsi, ikladi stb. magán szőlőtelepeken foganatosított teljes kívánatra sikerült gyéritések mindenkit minden kétséget kizárólag meggyőzhetnek.

Fent körülírt viszonyok között tehát a gyérités igen számot tevő, s fontos védekezési eszköz, melynek használatában jobb szőlőinknek állandó fentartása is megtalálja számítását, mint az Franciaországban ezer meg ezer hektár tisztán gyérités útján fentartott, néha nem is oly tulértékes szőlői is bizonyítják,*) ugy, hogy azt mondhatjuk, hogy hol csak kivételes elháríthatlan természeti akadályokba nem ütközik, a phylloxeralepett szőlőknek gyérités általi fentarthatását tisztán számításbeli calculus kérdésének kell tekintenünk.

De hol a szőlőknek állandóan szénkénnel-kezelés útján fentartása nem is fizetné ki egészen magát, vagy legalább nem bizonyulna tiszta nyereséget is biztosítónak: még ott is kitűnő eszköz a gyérités a hirtelen átmenet kikerülésére, s az ily átmenetekkel egybekapcsolva lenni szokott üzletviteli rázkódásoknak elhárítására, ha legalább addig alkalmazzuk, míg a pusztulásnak indult szőlőinket ellenálló amerikai alanyokra ojtott európai vagy esetleg később említendő körülmények esetében direct termő amerikai tökével beültetni nem sikerül.

A második gyakorlati sikert biztosító védekezési eljárás, európai szőlőinknek a phylloxerának ellenálló tulajdonságu riparia sauvage vagy vitis solonis amerikai alanyokra ojtásában áll.

Beoltásuk legczélszerűbben iskolában egy vagy két éves

*) Franciaországban 1884-ben összesen 33,446 hektár szőlőt kezelték gyéritéssel.

gyökeres vessző korokban, s a lehetőség helyben a kézzel végzendő angol nyelvű párosítás vagy a Despuys ojtó-ollóval foganatosítható fordított nyergelés által történik; azonban a földből kiszedett s az ojtás megejtéséig kellően elvermelve tartott alanyok kézzel ojtás által is nemesíthetők (sok helyen asztalon, vagy szobában való ojtásnak is nevezik), csak hogy ez esetben bár a nemesítés kényelmesebben végezhető, de a fogamzás nem oly biztos.

A nemesítés idejét illetőleg azt kell megjegyezni, hogy a kézzel ojtás ugyszólván egész télen (januártól—áprilisig), a helyben ojtás pedig a szőlőnedv keringésének megindulásától addig végezhető, míg a hajtások 25—30 cm. hosszúságot nem értek.

A nemesítésknél főszly fektetendő arra, hogy ugy az alany, mint az ojtóvessző lehetőségig egyenlő vastagok, s hogy az ojtóvessző szemei épek, egészségesek s érettek legyenek.

Az ojtványok pamufonallal vagy raphiával (mint a gyümölcsfa-nemesítéseknel is szokásos) kötendők össze, s azután kifagyott tiszta agyag (sárga vagy fehér agyag), s tiszta marhatrágyából álló ojtókenőccsel jó erősen bekenendők, hogy a váglapok a küllevegőtől teljesen elzárassanak.

A kész és iskolába kiültetett ojtványokat egész az ojtóvessző legvégeig porhanyó földdel kell betakarni, hogy az ojtvány a kiszáradástól megóvassék, az esetleg előjövő vadhajtásokat pedig időnként elcsipkedjük, hogy az ojtóvesszőnek szánt tápanyagot ne rabolják. Így betakarva maradnak az ojtványok mindaddig, míg 10—15 cm. hosszú hajtásokat nem hoztak, mikor azután az ojtás helyéig kitakarjuk ugy, hogy az ojtott nemes rész egészen szabadon álljon, mikor egyszersmind az esetleg az európai ojtóvesszőből jött harmatgyökereket is elszedjük. Őszi az ojtvány szabadon marad, ősszel befedendő, s tavasszal a jól fogamzott része állandó helyére a szőlőtelepekbe ültethető, a rosszul összeforrt beteges ojtványokat azonban jobb egyenest letörni, s alanyukat újra ojtani, mert különben a telepekre kiültetve vesznének el, minek folytán szőlőink egyenlősége veszélyeztetve lenne.

Az ilyen amerikai alanyokra ojtott európai tőkék tapasztalat szerint teljesen megtartják minden jó tulajdonaikat, sőt a nemesítés folytán még fejlettebb gyümölcsöt hoznak s az amerikai alanyok erős növése miatt igen termékenyek, tehát a nemesítés a szőlőre is éppen oly jótékony hatású, mint azt a gyümölcsfáknál tapasztaljuk.

A fentebb elmondottak alapján teljesen elhibázott, s mellőzendőnek kell tartanunk azon eljárást, melyet hazánkban az amerikai szőlők ültetésével kísérletet tevők közül sokan oly előszeretettel követnek, hogy t. i. az alanyokat egyenesen állandó helyeikre ültetik, s ott igyekeznek megfogamzásuk után beojtani.

Ezen eljárás mellett szőlőink egyenletességét elérni ugyszólván alig lehet, mert az elmaradt ojtványok folytán évek hosszú során át folyton sok amerikai tőke is fog lenni szőlőkben, melyek később megöregedve, s tulságosan megvastagodva többé helyesen be sem lesznek ojtathatók, miért is az amerikai alanyok ojtását mindig külön e célra kiszakított iskolában kell

végezni, s csak a már kész biztos ojtványokat szabad kiültetni. Mellesleg megjegyezve ezen eljárás a mellett a gondozás költségeit is tetemesen csökkenti, mert kisebb tért kell csak művelni, s azon előnnyel is együtt jár, hogy a kis helyen tömörített ojtványoknak jobb természetüknek inkább megfelelő talajt választhatunk, s hogy azokat jobban is gondozhatjuk, öntözhetjük, minek folytán megfogamzásuk is természetesen biztosabb.

Az amerikai ojtványok minden körülmények között legalább 60 cm. mélyen forgatott talajba, s egymástól legalább is 1 mtr. sor- és tőketávolságban ültetendők még a legsoványabb kövesebb szőlőkben is; jobb, erőteljesebb talajokon pedig legalább 1:2 mtr. sor- és tőketávolt kell hagyni az egyes tőkék között, mert különben az amerikai tőkék ismeretes tulbuja tenyészte mellett szőlőnk 6—8 éves korában nem szőlő, hanem erdő lesz, melyben a napsugár a tőkéig soha sem hathat, s így a termést is megérlelni képtelen leend. Ez tehát egy olyan fontos kérdés, mely méltó figyelmet érdemel különösen 60 cm. sor- és növénytávban ültetni szerető szőlőgazdáink részéről, mert ha erre kellő figyelemmel nem lesznek, szőlőiket akár be se ültessék, mert a sok tőke beszerzése, kiültetése és művelésére kiadott költségeiknek megfelelő kamatait a sűrűn ültető gazdák élvezni nem fogják. Mi az ültetés mélységét illeti, a tőkék oly mélyre helyezendők, hogy az ojtás helye a föld színével éppen egy magasságba essék.

A phylloxera elleni védekezésnek harmadik módja ellenálló s egyszersmind magukba minden ojtás nélkül is élvezhető bortermő ugynevezett direct termő szőlőfajok szaporításában áll.

Ilyen szőlőfajok nagyban még Franciaországban sem szaporítottatván, azoknak beszerzését alig lehetne most foganatosítanunk, miért is ez idő szerint egyedül vörös bortermő Jaquez érdemel figyelmet, miután ezen faj kielégítő termékenysége mellett meglehetősen izü és rendkívül sötét festanyagu bort szolgáltat, és a mellett ojtásra alanyul igen alkalmasnak bizonyult.

Hátránya azonban, hogy igen későn érke és savanyu bort ad.

A mennyiben pedig az eddigi kereskedelmi tapasztalatok eléggé megvilágíthaták a borfajok tenyésztését illető elfogultságunkat, óva figyelmeztetem az igen tisztelt borászközönséget, hogy kereskedelmi piacot nem biztosító borfajok tenyésztésével ne tetőzze a szőlészet fentartását ugy is megterhelő kiadások tételeit. Miután egyedül a finom zamatot biztosító fehér és vörös bortermő szőlőfajok nagyban való tenyésztésével leszünk képesek a külföldön borfogyasztó közönségünk még igen csekély számát szaporítani, egyedül az ilyen fajok ojtás utján való előállítására van hivatva a nehézséget ismerni nem akaró tevékenység! Kövessük a jó példát és okuljunk a francziák által már is elért eredményeken, és termeljünk mentől nagyobb mennyiségben vörös bort biztosító fajokat!

Végezetül, miután körutaimban azon tapasztalatot szerezttem, hogy a vándortanítók rendeltetését, s kötelességeit illetőleg a közönség körében szintén általános tájékozatlanság

uralkodik: ezekre vonatkozólag megjegyzem, hogy a vándortanítók mindenike mint állam által fizetett tisztviselő a szakjába vágó dolgokat illetőleg teljesen ingyen áll a szőlőtermelő közönség rendelkezésére, s egyszerű felszólításra bárkiuek szőlőjében is a lehetőség szerint minél előbb megjelenni, s a kért utasításokat minden díj nélkül megadni köteles.

Kelt Budapesten, 1885. július hóban.

Miklós Gyula,

kir. tanácsos és országos borászati
kormánybiztos.

Méhész-egyleti mozgalmak.

Választmányi ülés 1885. július hó 16-án.

Tartott br. Bánffy Dániel egyleti elnök elnöklete mellett, jelen voltak még: id. Hutter Sámuel, Konrád Lajos, Nagy Dániel, Kulisseki Endre és Szentgyörgyi Lajos egyleti főtitkár.

47. A május 2-án tartott ülés jegyzőkönyve fölolvastatván, helyben hagyatik, — s a mainak hitelesítésére Nagy Dániel, id. Hutter Sámuel és Kulisseki Endre tagtársak kéretnek föl.

48. Elnök tudatja, hogy a jul. 4-ére összehívott rendes gyűlés a tagok más irányu elfoglaltatása miatt nem tarthatván meg, mára hivatott össze, — tudomásul vétetik.

49. Egyleti titkár jelenti, hogy a minister ur által kegyesen utalványozott 500 frt. államsegély egyleti pénztárra helyeztetett, — lelkes éljenzés mellett jkvi köszönet fejeztetett ki minister urnak kegyes adományáért.

50. Titkár előterjeszti gr. Széchényi minister ur 9124. számú válaszát az erdélyrészi méh. vándortanár ügye érdekében, mely ekként hangzik: „hogy Pálfi áll. tanítóképezdei méhészeti főfelügyelőt vándortanítóként alkalmazzam, figyelembe nem vehetem, miután a VI-dik méhészeti vándortanítói kerületbe eső erdélyi részekre nézve más képesített szakember foglegközelebb már méhészeti vándortanítóvá kineveztetni“. — Habár belenyugvással vette tudomásul az ülés minister ur öngyméltósága magas intézkedését, nem folythatta el sajnálatát fejezni ki, a méhészeti állapotainkat teljesen ismerő Pálfi Lajos páratlan buzgalmu és szakértelmű ügytársunk mellőztetésével.

51. Titkár, mint egyl. kiküldött jelenti, hogy a n.-külföldmegyei tanító egylet kebelében május hó 26-án pünköst harmadnapján az egylet „II-dik méhészeti köre“ (az I-ső az udvarhelymegyei) Horváth László kir. tanfelügyelő öméltósága lelkes buzgolkodása folytán, igen szép számú érdeklődő ügytárs jelenlétében segesvári központtal megalakult, — örvendetes tudomásul vétetett; s titkárnak személyes közreműködéseért elismerő köszönet nyilvánított.

52. „Az udvarhelymegyei kör“ május 4-én tartott ülésének beterjesztett jkve olvastatván föl, — örömmel győződött meg a központi választmány ez alkalommal is azon kitarító buzgalom és lelkes munkásság felől, melyet e „jobb keze“ hovatovább kifejteni igyekszik, s jegyzőkönyvi kivonatban határozza választmány elismerést nyilvánítani e kör lángbuzgalmu elnökségének, melynek oroslán része Pálfi igazgató alelnököt illeti.

53. Előbbi ponttal kapcsolatosan beterjeszti egyl. titkár az „udvarhelymegyei kör“ derék pénztárnokauak Sándor János kereszturi középiskola igazgató ügytársnak jelentését a „köripénztár“ állásáról, beküldvén egyszersmind az évi tagsági és lapdíjakat csaknem teljes mennyiségben — elismerőleg vétetett tudomásul s nevezett pénztárnoknak köszönet szavaztatott, s ugy Varga Ferencz lelkes kör titkár tagtársnak is odaadó lelkes buzgolkodásáért.

54. Értésére jutván az ig. választmánynak Gebhardt Döme egyl. pénztárnoknak, mint távirtda főnöknek Nagy-Kanizsára való áthelyezése, — őszinte sajnálatának ad kifejezést jegyzőkönyvileg is az igazg. választmány, ez alig kipótolható lelkiismeretes hivatalnoka, s páratlan haladottságu ügytársa távozása fölött.

55. Örömmel veszi tudomásul a választmány az elnökség azon igazi tapintatos intézkedését, miszerint az egyleti méhes a nyár minden eddigi napjain, s ugy ezután is délutáni 3 órától 6-ig nyitva állott az érdeklődő látogatók tanulmányozása tekintetéből, a hol is különösen a két alelnök (Roediger Rezső és Álbú József) fölvaltva, s a derék egyleti méhészt Kulisseki Endre ritka szakértelemmel osztogatták a műméhészet áldásos igéit.

56. Egyleti titkárnak utalványoztattak 2-dik negyedévi postai és irodai költségei, s aztán még egy pár szoroson kebli ügy elintézése után éltetve s megköszönve elnök öngyméltóságának az egylet nehezebb ügyeiben tanusított sikeres közbenjárásait, — az ülés véget ért.

Hitelesítik:
Nagy Dániel,
id. Hutter Sámuel,
Kulisseki Endre.

Br. Bánffy Dániel,
elnök.
Szentgyörgyi Lajos,
titkár.

EGYVELEG.

— A nemzetközi szőlő- és gyümölcs-bíráló bizottságába az erdélyi gazdasági egylet a következő tagokat jelezte ki: a szőlő jurybe: Id. Bodor Pál, Tisza László és Zeyk József, póttag: Szentgyörgyi Lajos; a gyümölcs jurybe: Id. Bodor Pál, dr. Klatrobecz Gyula, Tisza László és Zeyk József, póttagok: Szentgyörgyi Lajos és Gammauf Vilmos.

* * *

— Az orsz. árpa- és komló-kiállítás október 4- 31-ig fog megtartani az időleges kiállítások csarnokában. A bejelentésnek, mely az országos bizottságtól nyerendő bejelentő iven két példányban gondosan és olvashatólag írva folyó hó 20-ig kell megtétetni. A bejelentések közvetlenül a kiállítási hivatalhoz intézendők. Beküldési határidő szept. 30-ika. Ugy az árpából, mint a komlóból fajonként 4-75 klgramm küldendő. Helypénz négyszögméterenként 2 frt, 1/2 négyszögméternél kevesebb hely nem adatik.

* * *

— Gyümölcskiállítások Déván. Déván az idei öszön két rendbeli helyi gyümölcskiállítás rendeztetik: septem.

ber első felében az ez időszakban érett gyümölcsökből, október 1-től 10-ig egy általános kiállítás mindennemű gyümölcsökből. Utóbbi kiállítás sorsolással lesz egybekötve három nyerepménytárggyal. Első nyerepmény egy borfejtő gépezet, második nyerepmény egy borosüveget dugaszoló gép, harmadik nyerepmény egy gyűjtemény ojtásra szükséges eszközökből. Mind a két kiállítás 2—3 napon át fog tartani. Célja a Déva városban található gyümölcsfajok megismerése és lehetőleg minden fajú gyümölcs évi hozamának statisztikai egybeállítás. Részvételre a megye összes gyümölcstermelői fel fognak hivatni.

* * *

— A borjazási láz gyógykezelése. Máthé állatorvos már évek óta gyógyítja e bajt, s nála ritka kivétellel, hogy egyik vagy másik állat elhulljon. A gyógyulás gyorsan és biztosan 2—3 nap alatt bekövetkezik. Máthé e bajt az uterus válmányai elfojtásának tekinti, s ezt kell szerinte ismét rendes folyamatba hozni. Érvágások, hashajtók és lágyító itatók nem vezetnek célhoz, sokkal inkább célszerűek az energikus excitantiák. Ha a tehén fekszik, hasára kell fektetni, maga alá szedett első lábakkal, fejét pedig a másik oldalra fordítani és szalmakötelekkel 12—15 óra hosszat ily helyzetben tartani. Ezután ol. Terebinth. és liquor ammon. caust. keverékével egy kefe segítségével addig dörzsöljük a bőrt, míg véres aláfutások nem mutatkoznak, s erre gyapju pokrócczal leborítjuk. Majd ismét beadunk neki óránként egy palaczk bort keverve $\frac{1}{10}$ liter pálinkával, $\frac{1}{10}$ liter ecetsavas ammoniákkal, és 5—10 csepp carbolsavval; később csak minden öt órában adjuk be ezt a keveréket, mindaddig míg az állat fel nem kel. A méhet két napon át, naponként háromszor kifecskendezzük $\frac{1}{2}$ liter meleg bor, 25 gr. chlormész, pár kanál kámforolaj és pár csepp carbolsav keverékével. Naponként 5—6-szor adjunk neki meleg és erősen sós vízzel allöveteket, s a 2-dik és 3-dik napon meleg borecsettel dörzsöljük be az állat testét. Ily kezelés mellett a tehén már 24 óra múlva felemeli fejét, enni kezd, s csakhamar megkísérli a felkelést. (M. F.)

* * *

— Az országos magyar kertészeti egyesület aug. 15-én megalakult. Napirenden a tisztviselők választása lévén, az a következőképpen ejtetett meg: Elnök gróf Zichy Ferencz, alelnökök Emich Gusztáv, Jurányi Lajos, titkárok dr. Fialovszky L., Szelnár Adolf, választmányi tagok: Dengler Antal, Fekete József, Fuchs Emil, Kopál József, Ocker Károly, Szelnár József, Seyderhelm Ernő, dr. Dietz Sándor, Máday Izidor, Mauthner Ödön, Molnár István, id. Pecz Armin, dr. Schnierer Aladár, Heykál J. Ede, Forstinger Rezső, Mühle Vilmos, Novotarsvky Antal, id. Reichsthaler János, dr. Szalay László, Zednik Pál.

* * *

— Nyeregtörés ellen csalhatalan és gyorsan segítő szer a gummi myrrhae, melyet finom porrá törve a törésre hintünk, melyet előzetesen szivaocscsal tisztára mostunk. Ez pár nap alatt a legnagyobb nyeregtörést is meggyógyítja, s a seb bezáródik, a nélkül, hogy káros utóhatása volna a lóra. (G. N.)

* * *

— Augusztus havi meteorologiai észleletek. A kolozs-monostori állomás észleleteiből közöljük az augusztus havi összevont adatokat, u. m. légnomás (tengerszintre redukálva) középátlag 759.3, legmagasabb augusztus hó 27-én 763.0, legkisebb augusztus hó 30-án 744.7 milliméter, középhőmérséklet C° 17.3, legmagasabb aug. hó 7-kén 31.0, legkisebb augusztus hó 28-án 8.8. A páranomás átlaga 11 milliméter, a légnedvesség százaléknak átlaga 80%. A napontai 3-szori észlelésnél előfordult: szélcsend 14-szer, szél 79-szer, ugyanis északi szél 8-szor, északkeleti szél 10-szer, keleti szél 5-ször, délkeleti szél 3-szor, déli szél 18-szor, délnyugoti szél 9-szer, nyugoti szél 23-szor és északnyugoti szél 3-szor. A csapadékos napok száma tett 14-et, hó volt —, jég —, égháboru — napon, összesen 63.9 milliméter csapadék volt e hónapban, legtöbb 19-én, azaz 15.5 milliméter. —

Üzleti szemle.

Marha- és sertésvásárok jegyzései.

Budapesti marhavásár sept. 3-án. Összes felhajtás 9015 db. nagy és apró marha. — Ebből eladatott 47 db. bika, 1928 db. ökör, 1206 db. vágó tehén, 100 db. fejős tehén, 234 db. bival, 500 db. borju, — db. bárány, 500 db. juh. Árak: bika darabonként 80—145 frt, ökör páronként 220—400 frt, vágó tehén páronként 120—210 frt, fejős tehén darabonként 70—170 frt, bival páronként 100—190 frt, borju darabonként 25—40 frt, bárány páronként — — forint, juh páronként 7—13 frt. Húsarak 100 kilonként: ökörhús 50—54 frt, tehénhús 44—47 frt, borjuhús 60—64 frt, bivalhús 40—44 frt.

Pozsonyi marhavásár aug. 31-én. Összes felhajtás 1529 darab, és pedig 1391 darab magyar, — darab lengyel és 138 darab német fajta. Árak 100 kilonként: magyar hizó 56—63 frt, lengyel — — frt, német 60—64 frt, tehén 50—56 frt, bika 51—57 frt, bival — — frt.

Bécsi marhavásár aug. 31-én. Összes felhajtás 2146 drb és pedig 536 drb. magyar, 752 drb. lengyel és 858 drb. német fajta. Árak 100 kilonként: magyar hizó 56—63 frt, lengyel 56—61 $\frac{1}{2}$ frt, német 56—63 frt, tehén — — frt, bika — — frt, bival — — frt.

Kőbányai sertésvásár sept. 4-én. (Az első magyar sertéshizláló és kölcsönölegező részvénytársaság jelentése.) Az e heti üzlet emelkedő árak mellett csendesen folyt le.

Heti átlagárak: magyar vál. áru 260—320 klgr. nehéz 47 $\frac{1}{2}$ —48 $\frac{1}{2}$ krral, 180—240 klgr. nehezek 48 $\frac{1}{2}$ —49 kr. Öreg 300 klgr. túli nehéz 45—46 kr, vidéki sertés 48—50 kr, könnyű — kr. Transitóban: szerbiai 46—49 kr., románia 46—48 kr, tuskés — krral tiszta kilogrammonként. Összes felhajtás: 12426 darab, összes elhajtás 13740 drb.

Bécsi sertésvásár sept. 1-én. Összes felhajtás 7962 drb. és pedig 3447 drb. nehéz, 2153 drb. középnehéz és 2362 drb. süldő. Árak 100 kilonként: nehéz 43—44 frt, középnehéz 41—41 $\frac{1}{2}$ frt, süldő 34—42 frt; szalonna és zsír 46—51 frt.

Felelős szerkesztő: GAMAUF VILMOS.

Hirdetések.

Kívánatra árlapok és költségvetések bérmentve küldetnek.

Üzlet nagybolt és vízművészeti kellékek tárlata.

Szerelő-műhely vízvezetékék kútak s berendezésére.

(1.) Tetemesen leszállított gyári árák mellett. (36—52.)

Eladó Tinók.

A fogarasi kir. álladalmi ménesbirtokon 187 drb. 2 $\frac{1}{2}$ éves (harmadfű) tinó eladó. Venni szándékozók akár személyesen, akár levélben a ménesbirtok igazgatóságánál Fogarason (Erdély) jelentkezhetnek. Vasuton érkező vevők a homoródi állomáson szállnak ki, honnan az igazgatóságnál előlegesen bejelentendő napon uradalmi fogaton szállíttatnak a tinók tartózkodási helyére, hol azok megsejmelhetők, s esetleg a vétel végérvényesíthető.

A fogarasi m. kir. ménesbirtok igazgatósága.

(15.) (3—6)

A magyar gazdatisztek és erdészek segélyegyesülete

ajánlja a t. cz. földbirtokos és bérlő uraknak állás-közvetítő-osztályánál bejelentett tagjait elhelyezésre. Az ez ügyben való felvilágosítások díjmentesek. Ügyvezetői iroda: Budapest, papnövelde-utca 6. szám alatt.

Krocsák G. Emil,
e. ügyvezető.

(36—52.)

(3.)

PIACZI ÁRAK.

A heti vásár		Gabona mérték	tisztá buza	elegy buza	rozs	árpa	zab	török-buza	100 kilo		1 köb-meter tűzifa	1 kilo marhahús
helye	napja								széna	szalma		
k r a j e z á r o k b a n												
Bécs	september	4 metermázsa	780	—	660	700	670	635	—	—	—	—
Budapest	september	4 " "	725	—	610	680	610	590	—	—	—	—
Balászfalva	september	3 hektoliter	450	350	325	—	200	450	—	—	250	36
Brassó	september	4 " "	600	340	320	240	150	350	425	235	240	46
Deés	september	1 " "	620	580	520	—	240	460	680	280	320	23
Gyula-Fehérvár	augustus	29 " "	575	475	425	—	225	440	450	116	260	46
Kézdi-Vásárhely	augustus	27 " "	600	500	380	300	180	440	330	100	260	32
Kolozsvár	september	3 metermázsa	720	—	520	—	440	560	450	150	300	44
Maros-Vásárhely	augustus	13 metermázsa	610	—	400	320	200	460	330	100	280	32
Nagy-Szeben	september	4 hektoliter	510	390	330	350	170	460	200	140	340	44—46
Nagy-Várad	september	1 " "	465	400	350	268	200	430	420	140	350	48
Sepsi-Szent-György	augustus	31 " "	580	500	380	230	140	360	300	120	150	36
Szász-Régen	september	3 " "	600	450	400	350	280	460	480	280	240	32
Torda	augustus	22 " "	500	400	350	300	225	375	300	20	250	40